

Sygn. akt II UK 351/14

POSTANOWIENIE

Dnia 7 maja 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z wniosku J. B.
przeciwko Dyrektorowi Wojskowego Biura Emerytalnego w W.
o wysokość emerytury wojskowej i wypłatę odsetek oraz stwierdzenie nieważności
decyzji wydanych po 1 stycznia 1999 r.,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 7 maja 2015 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 29 marca 2011 r., sygn. akt III AUa 129/11,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wnioskodawca J. B. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 29 marca 2011 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie, tj. art. 6 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 666 ze zm.), przez przyjęcie, że zmiana tego przepisu dokonana ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) odnosi się do osób, które nabyły prawo do emerytury i renty przed dniem 1 stycznia 1999 r., a więc i do skarżącego; art. 31 oraz 32 ust. 1 i 2 ustawy o

zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, przez odmowę ponownego ustalenia wysokości prawa do świadczeń emerytalnych, pomimo istnienia przesłanek do zmiany decyzji ustalającej wysokość tego świadczenia; art. 31 ust. 4 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, przez stwierdzenie, że w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji waloryzacyjnych droga sądowa jest niedopuszczalna; art. 48a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, przez odmowę wypłaty odsetek; art. 2, 32, 64 i 67 Konstytucji RP, przez naruszenie zasady demokratycznego państwa prawa, równości, praw nabytych oraz prawa do zabezpieczenia społecznego zgodnie z prawem, a także naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy: art. 233 k.p.c., przez niewyjaśnienie wszystkich okoliczności sprawy oraz sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, gdyż w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne i skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W uzasadnieniu wskazano: „Podnoszone przez Skarżącego okoliczności wskazują, iż skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, a zastosowanie zasad waloryzacji cenowej do sytuacji faktycznej Skarżącego, jest rażąco niesprawiedliwe i krzywdzące, natomiast wadliwa interpretacji przepisów prawa od ponad 12 lat jest pozbawiony emerytury we właściwej wysokości. Rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego, a następnie Apelacyjnego pozbawiają Skarżącego prawa do zgodnej z prawami nabytymi waloryzacji emerytury”. Podniesiono również, że „zaskarżony wyrok powinien być wyeliminowany z obrotu prawnego ze względu na przyjęcie niedopuszczalności drogi sądowej w zakresie stwierdzenia nieważności decyzji, co czyni go sprzecznym z przyjętą przez Sąd Najwyższy zasadą prawną wyrażoną w Uchwale Sądu Najwyższego w składzie siedmiu sędziów z dnia 23 marca 2011 r. (I UZP 3/10). Analiza tego zagadnienia została szczegółowo przedstawiona w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych”.

Skarżący stwierdził także, że „w sprawie niniejszej występują również istotne zagadnienia prawne, które powinny być rozstrzygnięte przez Sąd Najwyższy. W szczególności kwestia zakresu obowiązywania art. 6 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych może odnosić się do emerytur, co do których

prawo oraz wysokość świadczenia zostały ustalone na podstawie poprzednio obowiązujących przepisów”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., na które powołuje się skarżący, uznaje się zagadnienie nowe i dotychczas niewyjaśnione. W związku z tym nie można uznać, że w sprawie występuje ta przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, jeśli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii przedstawianej w skardze i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5; z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX

nr 577468; z dnia 189 stycznia 2012 r., I UK 328/11, LEX nr 1215423; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578).

W pierwszej kolejności podkreślić należy, że do dnia 31 grudnia 1998 r., zgodnie z ówczesnym brzmieniem art. 6 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, przysługujące żołnierzom zawodowym emerytury i renty podlegały waloryzacji w takim samym stopniu i terminie, w jakim następował wzrost uposażenia zasadniczego żołnierzy zawodowych pozostających w służbie i zajmujących analogiczne stanowiska. Na podstawie art. 159 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych powołany art. 6 otrzymał jednak nowe brzmienie, zgodnie z którym emerytury i renty (wojskowe) podlegały waloryzacji na zasadach i w terminach przewidzianych w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Równocześnie w art. 179 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zmodyfikowano z dniem 1 stycznia 1999 r. wysokość emerytur i rent przyznanych od uposażeń osiągniętych przed tą datą, między innymi na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, przez poddanie ich dodatkowej waloryzacji wskaźnikiem 104,3%. Z mocy art. 196 powołanej ustawy, weszła ona w życie z dniem 1 stycznia 1999 r. (poza art. 182). Nie budzi więc wątpliwości, że z tym dniem weszło w życie również nowe brzmienie art. 6 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, co jest równoznaczne z utratą ze wskazaną datą mocy obowiązującej jego dotychczasowej treści. Oznacza to z kolei, że ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zmodyfikowała od wymienionego dnia, zarówno wysokość świadczeń emerytalnych żołnierzy zawodowych przyznanych przed dniem 1 stycznia 1999 r., przez ich podwyższenie wskaźnikiem dodatkowej waloryzacji, jak i zasady waloryzacji tych świadczeń na przyszłość. Brak przepisu intertemporalnego, który stanowiłby o zachowaniu dotychczasowego mechanizmu waloryzacji emerytur wojskowych do świadczeń, do których prawo zostało nabyte przed 1 stycznia 1999 r., wskazuje, że art. 6 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych w nowej wersji ma zastosowanie także do świadczeń, do których prawo powstało przed tą datą (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 1 września 2010 r., II UK 97/10, OSNP 2012 nr 1-2, poz. 17 oraz z dnia 28 października 2010 r., II UK 109/10, LEX nr 688683).

Należy też podkreślić, że powyższa zmiana legislacyjna była także przedmiotem kontroli w zakresie zgodności z Konstytucją RP, a konkretnie z wyrażoną w art. 2 Konstytucji RP zasadą demokratycznego państwa prawnego, z którą łączą się między innymi zasady ochrony praw nabytych oraz niedziałania prawa wstecz. Kontroli tej dokonał Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 20 grudnia 1999 r., K 4/99 (OTK 1999 nr 7, poz. 65), stwierdzając między innymi, że zrównanie zasady waloryzacji świadczeń wojskowych z zasadami waloryzacji przewidzianymi w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, również w odniesieniu do osób, którym przed 1 stycznia 1999 r. przysługiwało prawo podmiotowe do świadczenia z zaopatrzenia wojskowego, nie stanowi naruszenia zasady ochrony praw nabytych.

Ponieważ kwestie zakresu obowiązywania art. 6 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych „do emerytur, co do których prawo oraz wysokość świadczenia zostały ustalone na podstawie poprzednio obowiązujących przepisów” oraz konstytucyjności wprowadzonych zmian legislacyjnych zostały już wyjaśnione w orzecznictwie Sądu Najwyższego i Trybunału Konstytucyjnego, to przedstawiony problem prawny nie stanowi przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z kolei w razie powołania tej przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywista zasadność i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia: Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia

(postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, iż przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Wskazane wyżej stanowisko judykatury odnośnie do przepisów dotyczących waloryzacji świadczeń wojskowych przesądza o tym, że Sąd drugiej instancji nie naruszył art. 6 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, skoro zinterpretował i zastosował ten przepis zgodnie z jego jednolitą wykładnią prezentowaną w orzecznictwie Sądu Najwyższego.

Jeśli natomiast chodzi o kwestie związane z niedopuszczalnością drogi sądowej w sprawie, w której przedmiotem jest stwierdzenie nieważności decyzji, to wskazywane naruszenie art. 31 ust. 4 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych nie ma wpływu na wynik sprawy. O ile nieuprawnione jest stanowisko, że w takiej sprawie droga sądowa jest niedopuszczalna (zob. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2011 r., I UZP 3/10, OSNP 2011 nr 17-18, poz. 233), to przecież niniejsza sprawa została rozpoznana merytorycznie przez sąd ubezpieczeń społecznych. Sąd rozpoznał istotę sprawy, którą stanowiło istnienie (nieistnienie) od 1 stycznia 1999 r. prawa do waloryzacji emerytury (wynikającego z prawa materialnego) według starych zasad i wyjaśnił merytoryczną (materialną) podstawę rozstrzygnięcia, co pochłonęło rozstrzygnięcie o przekazaniu Ministrowi Obrony Narodowej odwołania od decyzji z dnia 9 stycznia 2009 r., nr EWU 36900, o odmowie wydania decyzji o stwierdzeniu nieważności decyzji wydanych po

1 stycznia 1999 r.

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c. należało postanowić jak w sentencji.

I.n